

Ajankohtaista kemikaalilainsäädännöstä

Varhaiskasvatuksen tekstiilien hankintakriteereitä koskeva
markkinavuoropuhelu 8.11.2023

Ylitarkastaja Mervi Assmann

Teollisuus- ja kuluttajakemikaalit, Kemikaalineuvonta

Kerron esityksessäni

- Kemikaalilainsäädäntö
- REACH-asetuksen vaatimuksia
- Riskinhallintakeinot
- Hankinnoissa tarvittavat tiedot
- Kemikaalineuvonnan yhteystiedot
- Esityksessä linkkejä tiedon lähteille

Kemikaalilainsäädännön raamit

Kuinka varmistan ja todennan kielletyt ja haitalliset aineet hankinnoissa?

- Kemikaalilainsäädännöllä tarkoitetaan [kemikaalilakia \(599/2013\)](#) muutoksineen ja sen soveltamisalaan kuuluvia EU-asetuksia:
 - EU:n REACH-, CLP-, biosidi-, pesuaine-, PIC-, POP- ja elohopean vientikieltoasetus
- Kemikaalilaissa säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista.
- EU:n direktiivit toimeenpannaan kansallisilla säädöksillä.
- EU:n asetukset ovat suoraan jäsenmaata sitovaa lainsäädäntöä. Ne toimeenpannaan kansallisilla säädöksillä, esim. kemikaalilain muutoksilla.

REACH-asetus

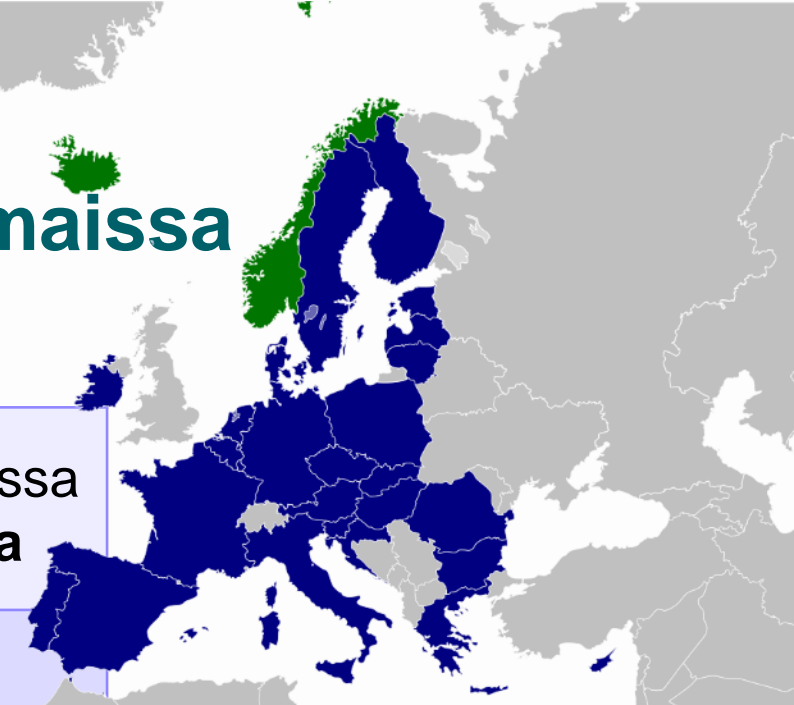
- [Asetus \(EY\) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista](#)
- Tavoitteena mm. ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen kemikaalien aiheuttamilta riskeiltä, aineiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen EU:n markkinoilla ja EU:n kemikaaliteollisuuden kilpailukyvyn parantaminen
- Koskee aineita sellaisenaan, seoksissa ja esineissä
- **Tekstiilit ovat REACHin mukaan pääsääntöisesti ”esineitä”**
 - *Esine on tuote, jolle annetaan tuotannossa erityinen muoto, pinta tai rakenne, joka määrittää sen käyttötarkoitusta enemmän kuin sen kemiallinen koostumus*
- **Tekstiilejä koskevat esineitä koskevat säännökset.**

Kemikaali on aine (lyijy, etikkahappo, sooda)
tai seos (maali, liima, pesuaine)

REACH koskee koko toimitusketjua EU/ETA-maissa

– missä roolissa toimit?

Kuva: Wikipedia

<p>Esineen tuottaja</p>	<p>Yritys joka valmistaa tai kokoaa esineen EU:ssa – tekstiilien ja tekstiilituotteiden valmistaja</p>
<p>Esineen maahantuoja</p>	<p>Yritys, joka tuo esineen EU:hun. - tekstiilien ja tekstiilituotteiden EU-maahantuoja</p>
<p>Esineen toimittaja</p>	<p>Yritys joka saattaa esineen markkinoille eli esineen tuottaja, maahantuoja, jakelija tai muu toimitusketjun toimija - tekstiilien EU-maahantuoja, myyjä tai muu luovuttaja</p>

[Toimijoiden velvoitteet | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Riskinhallintakeinoja

- suojaamaan ihmisen terveyttä ja ympäristöä

- Aineiden rajoitukset
- Erityistä huolta aiheuttavat eli SVCH-aineet
- Aineen käytön luvanvaraisuus
- Käyttöturvallisuustiedote

Rajoitukset

- Rajoituksia käytetään rajoittamaan vaarallisen aineen valmistusta, markkinoille saattamista (myös maahantuontia) ja/tai käyttöä.
- Rajoituksilla suojellaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä kemikaalien aiheuttamilta riskeiltä, joita ei voida hyväksyä.
- Rajoituksilla voidaan myös määrätä ehtoja, esimerkiksi teknisiä toimenpiteitä tai erityisiä merkintöjä, jotta ainetta olisi turvallista käyttää.
- Rajoitus voi koskea ainetta sellaisenaan, seoksessa tai **esineessä**.

[REACH liite XVII](#)
[REACHin rajoitukset](#)

[Luettelo rajoituksista](#)
[ECHA:n sivulla](#)

Tekstiili- ja nahkatuotteissa ja jalkineissa rajoitetaan useita aineita

Esimerkkejä rajoituksista:

- Tekstiilien viimeistelyssä käytettävä **formaldehydi**, nahkatuotteiden sisältämä **kromi VI-yhdiste** ja nappien, neppareiden, vetoketjujen sisältämä **nikkeli** voivat aiheuttaa allergisia reaktioita.
- T-paidan kuvioiden, muovikenkien ja laukkujen pehmeiden muoviosien **ftalaatit**, joista osa saattaa olla haitallisia lisääntymisterveydelle.
- Syöpää aiheuttavia, perimää vaurioittava ja lisääntymismyrkyllisiä **CMR-aineita** on rajoitettu. ([opas](#))
- Veden- ja lianhylkivyyden saavuttamiseksi käytetyt **per- ja polyfluoratut yhdisteet**, perfluorioktaanisulfonihappo (PFOS) ja perfluorioktaanihappo (PFOA) voivat olla terveydelle ja ympäristölle haitallisia. (POP-asetuksessa)

Tekstiilejä ja esineitä koskevia rajoituksia:

[Tekstiilien, nahkatuotteiden ja jalkineiden kemikaalit](#)
[| Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Mikromuovirajoitus

Synteettisten polymeerimikrohiukkasten markkinoille saattaminen on kiellettyä 17.10.2023 alkaen.

Kielto koskee synteettisiä polymeerimikrohiukkasia ja seoksia, joihin niitä on lisätty 0,01 painoprosenttia tai enemmän jonkin halutun ominaisuuden antamiseksi.

Rajoitus koskee myös esineitä, joihin on lisätty muovikimalletta, jos esinettä käytetään vain koristeena esim. hupimielessä (hassuja hattuja tms.), jos kimalle irtoaa tavallisessa käytössä.

Vaatteita, tekstiilejä ja kenkiä, joissa on muovikimalletta, rajoitus ei kuitenkaan koske, koska koristeellinen ominaisuus on ko. tuotteelle toissijainen funktio.

[Mikromuovit Tukesin sivulla](#)

[Mikromuovit komission sivulla](#)

Erityistä huolta aiheuttavat eli SVHC-aineet eli kandidaattilistan aineet

- Erityistä huolta aiheuttavia aineita:
 - syöpää aiheuttavia (**C**)
 - perimää vaurioittava (**M**)
 - lisääntymismyrkyllisiä (**R**)
 - hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä (**PBT**-aineet)
 - erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin biokertyviä (**vPvB**-aineet)
 - tapauskohtaisesti myös muita (esim. hormonitoimintaa häiritseviä (**ED**) tai hengitystieherkistäjiä)
- SVHC-aineet ovat aineita, joiden käytöstä voi tulla luvanvaraisia.

*Substances
of
Very High
Concern*

SVHC-aineet ECHAN sivulla:

<https://echa.europa.eu/fi/candidate-list-table>

Erityistä huolta aiheuttavia aineita (SVHC) koskevat velvoitteet – esineitä koskevat

- **Tiedotettava vastaanottajalle esineen sisältämästä SVHC-aineesta, jos sitä on yli 0,1 p-%**
 - tiedot toimitettava pyynnöstä myös kuluttajille 45 vrk sisällä
- **Esineen valmistajan / maahantuojan tehtävä ilmoitus esineen sisältämästä SVHC-aineesta ECHA:lle, jos**
 - esine sisältää SVHC-ainetta yli 0,1 p-% ja
 - kyseiset esineet sisältävät ainetta yhteensä enemmän kuin tonnin vuodessa ja
 - on mahdollista että ihmiset tai ympäristö voisivat altistua aineelle tavallisissa tai kohtuullisesti ennakoitavissa käyttöolosuhteissa tai
 - ainetta ei ole jo rekisteröity kyseiseen käyttöön EU:ssa.
- **Tietojen toimittaminen esineistä SCIP-tietokantaan**
 - Ilmoitus tehtävä, jos esine sisältää yli 0,1 p-% SVHC-ainetta
 - **SCIP-ilmoituksen tekevät esineiden toimittajat** eli valmistajat, kokoajat, maahantuojat sekä jälleenmyyjät ja muut toimitusketjun toimijat, jotka saattavat esineitä markkinoille (ei koske vähittäiskauppaa)
 - Ilmoitusvelvollisuus tulee jätedirektiivistä
 - Tarkoitus, että tieto SVHC-aineista kulkee jäteväiheeseen asti.

Tiedon SVHC-aineista on kuljettava valmistajilta ja maahantuojilta. Tietoa on osattava pyytää.

Lupamenettely – aineen käytön luvanvaraisuus

- SVHC-aineesta tulee luvanvarainen aine, kun sen käytöstä aiheutuu liikaa riskiä EU-alueella.
- Tavoitteena, että SVHC-aineiden riskit ovat hallinnassa ja ne korvataan vähitellen vähemmän vaarallisilla vaihtoehdoilla.
- **Luvanvaraista ainetta ei saa käyttää eikä toimittaa luvanvaraiseen käyttöön ellei komissio ole myöntänyt kyseiselle käytölle lupaa.**
 - **Lupia ei ole haettu luvanvaraisten aineiden käyttöön tavanomaisissa teksteissä.**
- Lupa myönnetään, jos käyttöön liittyvät riskit ovat hallinnassa tai käytön sosioekonomiset hyödyt ylittävät haitat eikä soveltuvia vaihtoehtoja (aineita tai tekniikoita) ole.
- Jatkokäyttäjä voi käyttää ainetta saman toimitusketjun aiemmalle toimijalle myönnetyn luvan perusteella (tehtävä ilmoitus ECHAlle)

[Lista lupapäätöksistä](#) löytyy komission verkkosivuilta

[Lista luvanvaraisista aineista](#) ECHAN verkkosivuilta.

Käyttöturvallisuustiedote - KTT

- Asiakirja, jolla välitetään tietoa aineen tai seoksen ominaisuuksista, riskeistä sekä turvallisesta käytöstä teollisuus- tai ammattikäyttöön.
- **Tekstiilimateriaalin valmistajat saavat tietoa käyttämistään aineista niiden toimittajilta.**

• KTT on toimitettava

- Vaarallisiksi luokitellut **aineet ja seokset**
- Haitalliset aineet, jotka ovat hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä (PBT-aineet)
- Haitalliset aineet, jotka ovat erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin voimakkaasti biokertyviä (vPvB-aineet)
- Erityistä huolta aiheuttavat aineet (SVHC-aineet)
- **Esineistä ei tarvitse toimittaa**

• KTT voidaan toimittaa **pyynnöstä**

- Seoksista, joita ei ole luokiteltu vaarallisiksi, mutta jotka sisältävät vaarallisia tai haitallisia aineita yli pitoisuusrajan
- **Vaaralliseksi luokitellusta kemikaalista, jos se on tarkoitettu myös kuluttajakäyttöön**

[Käyttöturvallisuustiedote | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Kuinka varmistan ja todennan kielletyt ja haitalliset aineet hankinnoissa?

- Sekä hankintaa tekevän että tuotetta tarjoavan tulee tuntea tuotetta koskevat vaatimukset.
- Hankintaa tekevä voi tarpeen mukaan asettaa jopa lainsäädännön vaatimuksia tiukempia vaatimuksia tuotteille.
- Tuotetta tarjoavan pitää tunnistaa oma roolinsa toimitusketjussa; valmistajana vastaa koko paletista, EU-maahantuojana usein myös. Jakelija voi kysellä tietoja toimitusketjusta.
- Sekä hankkijan että toimittajan on varmistuttava, että tuote vastaa vaatimuksia – varmistuksessa auttavat luotettavat testaustulokset tai sertifikaatit, kun ymmärtää mitä nämä ko. kontekstissa tarkoittavat. REACH- ja CLP-asetuksissa ei säädetä vaatimustenmukaisuussertifikaatista.
- Hankkijan aina hyvä pyytää tuotetiedot, käyttöturvallisuustiedotteet, käyttöohjeet, jne. Tuotteen tarjoajan pitää varmistua, että ne ovat saatavilla suomeksi tai ruotsiksi ja että ne ovat kunnossa.
- Tuotteille ei ole ennakkohyväksyntää. Tukesin valvonnassa tuotteita valvotaan pistokokein, tehdään valvontakampanjoita, osallistutaan EU-laajuisiin valvontahankkeisiin.

SAFETY GATE:

Lähes 2200 Euroopan markkinoilta poistettua vaarallista tuotetta ilmoitettiin viime vuonna Safety Gate -järjestelmään

VAARALLISET TUOTTEET:

Löydä vaarallinen tai vaatimusten vastainen tuote - Vaaralliset tuotteet

Tukesin kemikaalineuvonta

- [Kemikaalineuvonta yrityksille | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)
- Kysymyksiä voi lähettää [kysymyslomakkeella](#).
- Halutessasi voit soittaa meille puhelinaikoina
 - maanantai 9.30 - 11.30
 - tiistai 9.30 - 11.30
 - torstai 13.00 - 15.00
- REACH- ja CLP-asetuksia koskevat kysymykset: 029 5052 222
- biosidiasetusta koskevat kysymykset: 050 597 6338.

[Ilmoita vaarallinen tai puutteellinen tuote](#)